

Het zou mij nu niet verwonderen, indien door nauwgezette proefnemingen mijn vermoeden zou worden bevestigd, dat bloembezoekende daginsecten in eerste instantie door de geuren der bloemen worden aangetrokken, juist als de bloembezoekende nachtinsecten, doch dat vele daarvan heel spoedig het verband tusschen kleuren en geuren gewaar worden, waarna zij de kleuren tot richtsnoer gaan gebruiken, als deze hen spoediger of gemakkelijker tot het beoogde doel voeren. Aldus zouden meerdere met elkaar in tegenspraak zijnde waarnemingen verklaard kunnen worden.

Schovenhorst, Putten, October 1930.

J. TH. OUDEMANS.

Aanteekeningen betreffende Lepidoptera.

1. *Gonepteryx rhamni* L. Van deze soort bezit ik een gynandromorph exemplaar, waarvan de beschrijving als volgt luidt.

Bovenzijde: mannelijk zijn de linkervoorvleugel (op een ongeveer 3 m.m. breede strook langs de geheele costa na) en de rechterachtervleugel; vrouwelijk zijn de rechtervoorvleugel (op enkele striemen evenwijdig aan de aderen na) en de linkerachtervleugel.

Onderzijde: linkervoorvleugel als op de bovenzijde, rechtervoorvleugel bijna geheel gelijk aan den linker, dus grootendeels mannelijk; rechterachtervleugel bijna geheel mannelijk, linker vrouwelijk met onregelmatige plekken van de (iets lichtere) mannelijke kleur.

Het exemplaar is dit jaar gevangen bij Utrecht door den heer B. GROOTHUIS, inderdaad een zeer bijzondere vangst, daar gynandromorphen onder de *Pierididae* zelden voorkomen. Uit ons land is mij alleen bekend een exemplaar van *Pieris rapae* L., afgebeeld en beschreven door Dr. J. TH. OUDEMANS in het Tijdschr. voor Ent., deel 48, p. 5, plaat 1, fig. 6 en 7, 1905.

2. *Plusia moneta* F. Ik ving dit jaar een geheel gaaf en blijkbaar pas uitgekomen ♂ te Amsterdam op 6 September.

Om twee redenen lijkt deze vangst mij van belang, n.l. om den datum, die op een (waarschijnlijk zeer partieele)

tweede generatie wijst, welke in ons land overigens niet voorkomt, en om de vindplaats, daar, voor zoover ik heb kunnen nagaan, *moneta* nog niet uit Noord-Holland vermeld is.

Ik wil hier tevens de aandacht vestigen op de volgende, nog weinig bekende, biologische waarneming van J. MONGENET (Bull. Soc. Léop. de Genève, III, fasc. 3, p. 163, Mei 1916), die schrijft, dat het wijfje al zuigende een ei legt in den oksel van een bloemsteel. Dit ei komt na 5 à 6 dagen uit, in welken tijd de bloem reeds afgevallen is. Het rupsje maakt een kleine opening aan den voet van de jonge vrucht en kruipt daardoor naar binnen. Het verlaat de vrucht pas om te overwinteren, na zich steeds met de zaden gevoed te hebben. MONGENET vond tot 3 rupsen in één enkele vrucht, die daar echter voldoende voedsel vonden, waaruit blijkt, dat de rups voor de overwintering zeer klein blijft. Inderdaad is ze bij het begin van den winter dan ook slechts 2 à 3 m.m. lang; ze is dan grijsachtig wit met zwarte punten. Pas het volgend voorjaar leeft ze tusschen de saamgesponnen bladeren van de voedselplant.

3. *Larentia bilineata* L. ab. *bubaceki* Kautz. Diagnose: „Middenveld zuiver wit, ook onder *infuscata*-exemplaren”. [Verh. Zool.-bot. Ges. Wien, LXXII, p. (31), 1922]. Het type van dezen vorm is afkomstig van Corsika en daar, met nog andere zeer interessante afwijkingen, gevangen door BUBACEK. Overgangsexemplaren met sterk verhelderd middenveld werden gevangen in Oostenrijk [Op. cit., p. (76)]. Ik zelf ving een exemplaar bij Epen (L.) begin Augustus van dit jaar, dat tegelijkertijd tot den *infuscata*-vorm behoort, waardoor het lichte middenveld (bij mijn exemplaar niet zuiver wit, doch nog met een zeer lichte rose tint), des te sterker afsteekt. Het is merkwaardig, dat deze vorm in drie zoo ver uiteenliggende en klimatologisch zoo verschillende gebieden aangetroffen is.

4. *Phibalapteryx vitalbata* Hb. ving ik dit jaar in een enkel exemplaar bij Epen (L.). Vermoedelijk komt deze soort wel in geheel Zuid-Limburg voor en misschien wel overal in ons land, waar *Clematis* in voldoende hoeveelheid groeit. Tot nog toe zijn de volgende vindplaatsen vermeld: Maastricht, Meersen, Geulhem, Epen, Oeffelt, Heyen bij Gennepe, Middelaar, Arnhem en Welsum.

5. *Syntomis phegea* L. Van deze zeldzame soort zag ik een paar exemplaren in een kleine Amsterdamsche collectie, een tiental jaren geleden gevangen bij Vierlingsbeek (N.B.), waar de soort toen niet zeldzaam was.

Amsterdam, Nov. 1930.

B. J. LEMPKE.

***Polygonia c-album* L.**

In den afgelopen zomer is *Polygonia c-album* L. in Zuid-Limburg beslist gewoon geweest. Tijdens mijn verblijf te Epen (einde Juli, begin Augustus) ving ik verscheidene exemplaren, hoewel de slechte weersomstandigheden natuurlijk veel bedierven. Bovendien waren de Heeren J. C. RIJK (Maastricht) en PATER J. VAN DEN BERGH (Stein) zoo vriendelijk, mij verscheidene door hen gevangen exemplaren te zenden, zoodat ik op 't oogenblik voldoende inlandsch materiaal bezit, om dit nader te kunnen bestudeeren. Al mijn exemplaren zijn afkomstig uit Zuid-Limburg (Kerkrade, Stein, Gronsveld, Rijckholt, Epen, Mechelen). Bij het doorwerken eener grootere serie blijkt de soort ook in ons land aanmerkelijk te varieeren, en waar hierover nog weinig bekend is, lijkt het me niet ongewenscht, hierop nader in te gaan. De grondkleur der bovenzijde is in den regel een lichter of donkerder roodbruin, soms echter met een duidelijke oranje tint, die het dier een lichter uiterlijk geeft (ab. *hutchinsoni*). De kleur van den donkeren band langs den achterrand is nu eens zwart, dan weer donker roodbruin, waarin de lichte vlekken soms zeer scherp afsteken. Bij *hutchinsoni* daarentegen is de kleur van dezen band vaak veel lichter, waardoor ook de lichte vlekken veel minder in het oog vallen. Zeer variabel is echter de onderzijde, nu eens eenkleurig donkerbruin (type), dan weer lichter of donkerder gemarmerd en soms bijna zwart. Men zie hiervoor Dr. J. TH. OUDEMANS, Tijdschr. voor Ent., deel 48, pag. 7, plaat 2, fig. 6 tot 9, 1905, waar een viertal verschillende kleurvormen zijn afgebeeld. Dr. OUDEMANS merkt op (pag. 8), dat de onderzijde der ♂♂ over het algemeen levendiger geteekend is dan die der ♀♀. TUTT schrijft hierover (British Butterflies, p. 345, 1896): „Bij nauwkeurig onderzoek blijkt onmiddellijk, dat dit